

Motion till riksdagen

1988/89:Bo522

av Lars Werner m. fl. (vpk)

Bomiljölag

För 50 år sedan kom den första rapporten om sjuka hus i Sverige. Det var Lubbe Nordström som redovisade sina intryck från en bostadsinspektionsresa, t ex:

En ung arbetarhusmor i en lägenhet, som ej reparerats sedan 1925, klagade:

– Nej, här är sämre än en lagård. Hur vi eldar, så kan vi inte få varmare än 10 à 11 grader på morron, och då eldar vi ändå hela dan. Men va ska man begära? Här finns ju inga trossbottnar, golven är uppruttna, det är mögel överallt, och genom vindstrappan går all värmen upp till kalla vinden.

Mitt i allt detta: en liten unge i en barnvagn. Blivande reumatiker! I dylika hem odlas de som i veritabla folksjukdomarnas drivbänkar. Den stora allmänheten säger: asch! lite golvkyla gör väl ingenting! Det har vi väl alla provat! Man ska inte pjäska så förtvivlat! Och framför allt inte klema bort folket. Vart ska det då ta vägen med Sverige? Men när debetsedlarna komma och man ska betala årligen högre skatt till de ständigt växande sjukhusen, då låter det annorlunda. Om man vande sig att inse sambandet mellan bristen på förebyggande sjukvård och sjukhusens tillväxt, så skulle man kanske, förden egna pungens skull, bli rasande ivrig att få både bra husgrund, bra vattenledning, bra värme, bra golv, bra skafferier och garderober, bra badrum etc. i hela landet.”

(Ur Ludvig Nordström, Lortsverige, Tidsspeglcn Sundsvall -84, sid 284–285)

Vad har då hänt sedan dess? Bostadsstandarden har höjts, det är sant. Men problemen kvarstår, delvis till följd av nya material, ny byggteknik och en utbredd okunnighet/försumlighet när det gäller ventilationen av bostäder.

Riksdagen behandlade grundligt de nya problemen med ”sjuka hus” under hösten 1988. Bostadsutskottet genomförde en offentlig utfrågning och det enhälliga riksdagsbeslutet innebar en omfattande beställning av åtgärder från regeringens sida. De som drabbats av hälsoproblem till följd av att de visat sig bo i ett ”sjukt” hus kan förhoppningsvis finna en tröst i detta. Åtminstone om regeringen snabbt klargör att den är beredd att tillmötesgå riksdagen.

Dock har det visat sig finnas en känslomässig socioekonomisk tröskel som är ganska hög innan man erkänner att den egna bostaden är så dålig att den kan kallas sjuk eller framkalla sjukdom. Det är lite skamligt att bo i ett sjukt hus; det kan också innebära svårigheter om man måste byta eller sälja. Allt detta visar att problemet troligen har en ännu större omfattning än vad som hittills varit känt.

Men det ska inte behöva gå så långt som till att ett bostadshus kan

karaktäriseras som "sjukt" eller så att sanitär olägenhet enligt miljö- och hälsoskyddslagen anses föreligga. De boende borde ha rätt till en kvalitet på sin bostad som ligger i närheten av vad som krävs vid nybyggnad och ombyggnad.

I plan- och bygglagen och hyreslagen finns krav på att byggnader resp. hyreslägenheter underhålls. Dessa krav har de boende och myndigheterna svårt att hävda. I alltför många fall är underhållet av bostadslägenheterna allvarligt eftersatt. Fastighetsägarna lär sig att minimera underhållet för att i stället rikta in sig på rivning eller omfattande ombyggnad.

Lagar och normer för bostäder reglerar i stort sett bara kvalitén när ett hus byggs nytt eller byggs om – inte under den tid huset används. Detta innebär en avsevärd skillnad mellan bostäder och arbetslokaler. I det senare fallet gäller arbetsmiljölagstiftningen som *alltid* kan hävdas – oberoende av om fastighetsägaren tänkt vidta några åtgärder.

Hyresgästföreningen har krävt en bomiljölag som en komplettering till nu gällande lagstiftning och som en parallell till arbetsmiljölagstiftningen. Vi tycker att utvecklingen visar att en sådan lag behövs och att det är angeläget att ett lagstiftningsarbete kommer igång så fort som möjligt. Vi tycker därför det finns skäl för riksdagen att konkretisera sin tidigare beställning till regeringen med en begäran om att ett förslag till bomiljölag arbetas fram och föreläggs riksdagen för beslut under budgetåret 1989/90.

Ett par andra konkretiseringar är också angelägna. Det gäller åtgärder för att säkerställa att ventilationen fungerar i den befintliga bebyggelsen. Stora förbättringar kan åstadkommas bara genom att t ex tilluftsdon, kanaler, filter och fläktar rensas och underhålls. Och genom att de boende och fastighets-skötarna lär sig förstå hur ventilationen fungerar – alltifrån fönstervädring till hantering av mekaniska till- och frånluftsystem.

Vi föreslår således att riksdagen beslutar att en obligatorisk besiktning av ventilationen i alla bostadshus och bostadslägenheter skall genomföras i samråd med de boende och deras organisationer. I samband med denna besiktning skall alla lägenheter samt eventuella driftcentraler förses med bruksanvisningar. Besiktningen bör genomföras före 1 juli 1990 och åtgärder kan sedan förutsättas bli genomförda inom den närmaste ettårsperioden. Bruksanvisningarna bör beskriva hur ventilationen fungerar och kan regleras, men även andra fakta av vikt för bostadens skötsel och funktion.

Hemställen

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en bomiljölag i enlighet med vad i motionen anförts,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag som innebär en obligatorisk besiktning av ventilationen i befintliga bostäder i enlighet med vad i motionen anförts,
3. att riksdagen hos regeringen begär förslag i syfte att förse alla bostäder med bruksanvisningar.

Stockholm den 20 januari 1989

Mot. 1988/89

Bo522

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Jan Strömdahl (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Hans Petersson (vpk)

